HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

מיתיבי [א]רשב"ג אומר התינוקות של בית רבן היו מסדרין פרשיו' וקורין לאור הנר אי בעית אימא ראשי פרשותיו ואי בעית אימא [א]שאני תינוקות הואיל [ב]ואימת רבן עליהן לא אתי לאצלויי: [ג]כיוצא בו לא יאכל הזב: [ג]תניא ר"ש בן אלעזר אומר בוא וראה עד היכן פרצה טהרה בישראל שלא שנינו לא יאכל הטהור עם הטמאה אלא לא יאכל הזב עם הזבה מפני הרגל עבירה כיוצא בו לא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ שמא ירגילנו אצלו וכי מרגילו אצלו מאי הוי אלא אימא שמא יאכילנו דברים טמאין אטו זב פרוש לאו דברים טמאין אכיל אמר אביי גזירה שמא יאכילנו דברים שאינן מתוקנין ורבא אמר [ג]רוב עמי הארץ מעשרין הן אלא שמא יהא רגיל אצלו ויאכילנו דברים טמאין בימי טהרתו איבעיא להו נדה מהו שתישן עם בעלה היא בבגדה והוא בבגדו אמר רב יוסף ת"ש [ד]העוף עולה עם הגבינה על השלחן ואינו נאכל דברי ב"ש ב"ה אומר לא עולה ולא נאכל שאני התם דליכא דיעות ה"נ מסתברא דהיכא דאיכא דיעות שאני דקתני סיפא [ה]רשב"ג אומר שני אכסניים אוכלין על שלחן אחד זה אוכל בשר וזה אוכל גבינה ואין חוששין ולאו אתמר עלה [ה]אמר רב חנין בר אמי אמר שמואל לא שנו אלא שאין מכירין זה את זה אבל מכירין זה את זה אסורים וה"נ מכירין זה את זה נינהו הכי השתא התם דיעות איכא שינוי ליכא הכא איכא דיעות ואיכא שינוי איכא דאמרי ת"ש רשב"ג אומר שני אכסניים אוכלין על שלחן אחד זה בשר וזה גבינה ואתמר עלה אמר רב חנין בר אמי אמר שמואל לא שנו אלא שאין מכירין זה את זה אבל מכירין זה את זה אסור והני נמי מכירין זה את זה נינהו התם דיעות איכא שינוי ליכא הכא איכא דיעות ואיכא שינוי ת"ש לא יאכל הזב עם הזבה משום הרגל עבירה ה"נ דיעות איכא שינוי ליכא ת"ש [1]אל ההרים לא אכל ועיניו לא נשא אל גלולי בית ישראל ואת אשת רעהו לא טמא ואל אשה נדה לא יקרב מקיש אשה נדה לאשת רעהו מה אשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור [ד]אף אשתו נדה הוא בבגדו והיא בבגדה אסור ש"מ [ו]ופליגא דר' פדת דאמר ר' פדת לא אסרה תורה אלא קורבה של גלוי עריות בלבד שנאמר [2]איש איש אל כל שאר בשרו לא תקרבו לגלות ערוה [ו]עולא כי הוי אתי מבי רב הוה מנשק להו לאחוותיה אבי חדייהו ואמרי לה אבי ידייהו ופליגא דידיה אדידיה דאמר עולא [ה]אפי' שום קורבה אסור [ז]משום לך לך אמרי נזירא סחור סחור לכרמא לא תקרב: תני דבי אליהו [ח]מעשה בתלמיד א' [ט]ששנה הרבה וקרא הרבה ושימש תלמידי חכמים הרבה ומת בחצי ימיו והיתה אשתו נוטלת תפיליו ומחזרתם בבתי כנסיות ובבתי מדרשות ואמרה להם כתיב בתורה [3]כי הוא חייך ואורך ימיך בעלי ששנה הרבה וקרא הרבה

ושימש

ואימת רבן עליהן. אין פוסטין יד לשום דבר ואפי' בחול אלא על פי רבן: **פרלה.** גברה כמו ופרלת ימה וקדמה (בראשית כח): **שלא שנינו לא יאכל טהור עם הטמאה.** מפני הערוה לפי שלא הוצרכו לכך שכולן אוכלין חוליהן בטהרה היו ולא היו אוכלין עם נשותיהן טמאות: **אטו זב פרוש לאו דברים טמאין קאכיל.** והלא כל מגעו טמא: **מעשרין הן.** ולא גזרי' גזירה לגזירה: **שתישן עם בעלה.** במטה כגון שהוא טמא דליכא למיחש משום טהרה או בזמן הזה שאין בו טהרה מי חיישי' להרגל עבירה או דילמא כיון דאיכא היכרא מדכר דכירי: **על השולחן.** שאוכל עליו מותר להניח בשר העוף אלל הגבינה דקסברי בית שמאי בשר עוף בחלב לאו דאורייתא ולא גזרי' העלאה אטו אכילה: **ואינו נאכל.** עמו: **וב"ה אומרים כו'.** ש"מ דאסור: **דליכא דיעות.** שני בני אדם שיזכירו זה לזה. וה"ה נמי דמלי לשנויי דליכא שינוי להיכרא ומיהו דעדיפא נקט דאפי' דיעות ליכא: **שאין מכירין.** דלא אתי חד למשקל מדחבריה ומיכל: **אבל מכירין.** אסור. ואשה ובעלה [נמי] מכירין זה את זה וש"מ דאסור: **שינוי ליכא.** שאוכלין בדרך אכילה: **איכא שינוי.** שאין דרך לישן אלא בקירוב בשר כדכתיב שארה כסותה ועונתה[י] ואמר מר שאר זה קירוב בשר שאם אמר אי איפשי אלא היא בבגדה והוא בבגדו יוציא ויתן כתובה במס' כתובות (פ"ד דף מח.): **אל ההרים לא אכל.** בפרק אלו הן הנשרפין בסנהדרין (דף פא.) מפרש ליה שלא נתפרנס בזכות אבות שלא הוצרך לכך לפי שהוא צדיק: **מה אשת רעהו כו'.** דאסור לן יחוד מן התורה בקדושין (פ"ד דף פ:) מאחיך בן אמך[י]: **ופליגא.** דרב יוסף דפשט מדרשה דהאי קרא לאיסור אדרבי פדת: **גילוי עריות.** תשמיש ממש ושאר קורבה ואפי' קירוב בשר מדרבנן והיא בבגדה אפי' מדרבנן ליכא למגזר:

ושימש

תשמיש ממש ואפילו הכי אסרי' הוא בבגדו והיא בבגדה: **ופליגא** דידיה אדידיה. והוא היה יודע בעצמו שלא יבא לידי הרהור שצדיק גמור היה כדאמרינן בפרק ב' דכתובות (דף יז.) [מ]דרב אדא בר אהבה מרכיב לה אכתפיה ומרקד א"ל רבנן אנן מהו למעבד הכי א"ל אי דמיא לכון כי כשורא לחיי ואי לא לא והספד לא חש לפרש והאריך כאן למה היה עושה:

מיתיבי התינוקות של בית רבן מסדרין פרשיותיהן כו'. אומר הר"ס לפי' הקונטרס שפי' במתני' החזן רואה היכן התינוקות קורין לאור הנר הא דלא פריך ליה ממתני'[א] משום דאיכא למימר דקורין באיסור ואין מוחין בידם אבל הכא דקתני מסדרין משמע שמותרין לעשות כן:

רבא אמר רוב עם הארץ מעשרין הן. וא"ת האמרי' בפרק בתרא דסוטה (דף מח.) שיוחנן כהן גדול גזר על הדמאי לפי ששלח בכל גבול ישראל וראה שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד וי"ל דה"ק שלא היו מפרישין כולם אלא תרומה גדולה אבל רובן היו מעשרים והא דחשו הכא טפי למיעוט מבמקום אחר משום דהוי' מיעוט דשכיח טובא והיו הרבה נכשלים ומה שקשה דאביי אדאביי ודרבא אדרבא מפורש בפ"ב דכתובות (דף כד. ושם) גבי חיישינן לגומלים: **מה אשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור.** והתם סברא הוא לאסור לפי שיצרו תוקפו ומתגבר עליו ביותר ורש"י פי' אפי' ביחוד נמי אסור מדאורייתא ואין נראה דמשמע דרוצה לאסור יחוד בנדה תימה דיחוד דאסור מן התורה לא ילפי' מאשת איש ושרי בנדה כדכתיב סוגה בשושנים (סנהד' פ"ד לז.) והוא בבגדו והיא בבגדה דלא הוי אפי' באשת איש אלא מדרבנן אסור בנדה מהיקשא טפי הוה לן למיסר יחוד מהיקשא ולמישרי הוא בבגדו והיא בבגדה בלא יחוד כגון שפתח פתוח לרה"ר מסוגה בשושנים[ט]: **ופליגא דר' פדת דא"ר פדת לא אסרה תורה אלא כו'.** תימה מנא ליה דפליגי דילמא[ב] מדרבנן אסור אפי' הוא בבגדו ורש"י דפירש כאן כיון דמדאורייתא לא אסור אלא תשמיש ממש מדרבנן לא אסור אלא קירוב בשר[ג] לא נהירא דמסתמא לא פליגי אמתני' דלא יאכל הזב עם הזבה ועוד וכי לית ליה דאשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור ומפרש ר"ת [ד]דפליגא דר' פדת דכיון דלא אסרה תורה אלא קריבה של גילוי עריות בלבד א"כ אין לנו לאסור ולגזור אלא כעין שאסר הכתוב דהיינו דיעות בלא שינוי כגון לא יאכל הזב עם הזבה אבל הוא בבגדו והיא בבגדה דאיכא דיעות ושינוי לא יסבור ר' פדת דאפי' באשת איש הוא בבגדו והיא בבגדה שרי ור"י פי' ופליגא דר' פדת כיון דאית ליה דלא שייך לשון קריבה אלא בגילוי עריות ממש וא"כ ואל אשה נדה לא יקרב היינו תשמיש ממש שוב אין ללמוד בהיקש מאשת איש לאסור הוא בבגדו כו' לאפוקי לשון קריבה ממשמעותו ודוחק הוא דהא אשת רעהו לא טמא משמע

מסורת הש"ס

א) תוספתא פ"א, ב) שם, ג) לקמן כג. כתובות כד. גיטין סא. [ביצה לה: מנחות לא.], ד) חולין קד: עדיו' פ"ה מ"ב, ה) [חולין קז:], ו) ע"ז יז., ז) [פסחים מ: ב"מ לב. ע"ז יז. נח: נט. יבמות מו.], ח) [אדר"נ פ"ב], ט) [באדר"נ פ"ב אי' שקרא הרבה ושנה הרבה וכו' וכ"א בהרי"ף והרא"ש], י) [שמות כא], כ) [דברים יג], ל) [עי' ביאור יותר בתוס' סנהד' לז. ד"ה התורה], מ) [בכתובות שם אי' רב אחא],

תורה אור השלם

1 אֶל הֶהָרִים לֹא אָכָל וְעֵינָיו לֹא נָשָׂא אֶל גִּלּוּלֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל וְאֶת אֵשֶׁת רֵעֵהוּ לֹא טִמֵּא וְאֶל אִשָּׁה נִדָּה לֹא יִקְרָב: יחזקאל יח ו

2 אִישׁ אִישׁ אֶל כָּל שְׁאֵר בְּשָׂרוֹ לֹא תִקְרְבוּ לְגַלּוֹת עֶרְוָה אֲנִי יְיָ: ויקרא יח ו

3 לְאַהֲבָה אֶת יְיָ אֱלֹהֶיךָ לִשְׁמֹעַ בְּקֹלוֹ וּלְדָבְקָה בוֹ כִּי הוּא חַיֶּיךָ וְאֹרֶךְ יָמֶיךָ לָשֶׁבֶת עַל הָאֲדָמָה אֲשֶׁר נִשְׁבַּע יְיָ לַאֲבֹתֶיךָ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיַעֲקֹב לָתֵת לָהֶם: דברים ל כ

מוסף רש"י

שני אכסניים. אין לחוש שיאכל זה משל חבירו (חולין קז:). **חדייהו.** חזה, **אבי ידייהו.** בזרועותיהן, דרך בני אדם כשיוצאין מבית הכנסת מיד הוא נושק לאביו ולאמו ולגדול ממנו בארכובה או בפס ידו משום כבוד (ע"ז יז).

רבינו חננאל

כיוצא בו לא יאכל הזב עם הזבה. בוא וראה עד היכן פרצה [טהרה] בישראל [שלא שנינו לא יאכל טהור עם הטמאה אלא לא יאכל הזב עם הזבה]. כיוצא בו לא יאכל זב פרוש עם זב עם הארץ שמא יהי רגיל אצלו ויאכילנו בימי טהרתו דברים טמאים, אבל לדברים שאינם מתוקנים לא חיישינן דאמר רבא רוב עמי הארץ מעשרין הן. **איבעיא להו נידה מהו שתישן עם בעלה היא בבגדה והוא בבגדו.** ובעי רב יוסף למפשטא מהא דתנן בשחיטת חולין פרק כל הבשר, העוף עולה עם הגבינה על השולחן ואינו נאכל כו', ונדחה זו. ופשטנא מהא דכתיב ואת אשת רעהו לא טמא ואל אשה נדה לא יקרב, מקיש אשתו נדה לאשת רעהו, מה אשת רעהו הוא בבגדו והיא בבגדה אסור אף אשתו נדה כיוצא בהן, ואף על גב דפליגא דר' פדת. ומיהא עובדא נמי דההוא דקרא ושנה

עין משפט נר מצוה

ק א ב מיי' שם הלכה טו טור שו"ע שם סעיף ו:

קא ג מיי' פי"א מהלכות איסורי ביאה הלכה יח ופי"ו מהלכות טומאת אוכלין הלכה יא סמג לאוין קיא טוש"ע יו"ד סימן קצה סעיף ג:

קב ד מיי' פי"א מהלכות א"ב שם טוש"ע שם סעיף ו:

קג ה מיי' פכ"א מהל' איסורי ביאה הלכה ו סמג לאוין קכו טוש"ע אה"ע סימן כא סעיף ז:

מוסף תוספות

א. מרישא לסיפא רואה היכן התינוקות קורין אבל הוא לא יקרא, י"ל. תוס' הרא"ש. ב. לעולם [אמר ר' פדת] שמן התורה אינו אסור אלא קריבה של גלוי עריות אבל. תוס' ע"ז יז. ג. [ו]א"כ הוא בבגדו והיא בבגדה אפי' מדרבנן ליכא למיגזר. תוס' הרא"ש. וכיון דכן ליכא לפרושי קרא דיחזקאל הוא בבגדו והיא בבגדה בעריות, ורבנן הוא דאסרו קירוב בשר, ואסרו ג"כ הוא בבגדו והיא בבגדה בעריות, ודילמא באשתו נדה קירוב בשר גזרו אבל לא כשהוא בבגדו והיא בבגדה. ריטב"א. ד. דה"ק. תוס' הרא"ש.

רב נסים גאון

מיתיבי רבן שמעון בן גמליאל אומר תינוקות מסדירין פרשיותיהן לאור הנר. זאת התיובתא פירקו עליה ב' פירוקין בתלמודנו, ובתלמוד ארץ ישראל פירקו פרוק אחר חביב רציתי לכתבו בכאן, וכך אמרו אילין בעו דיטפי בוצינא ואילין לא בעי דיטפי בוצינא. ופי' דבריהם כי התינוקות יתרחקו מן הקריאה ויאהבו שיכבה הנר ואנו בטוחים בהן כי הם לא יטו את הנר ולפיכך הותר להם לקרות לאור הנר דליכא למיחש שמא יטו, אבל החזן לא יקרא דחיישינן שמא יטה לפי שלא ירצה שיכבה הנר לפיכך [אין] מבטלין התינוקות מן הקריאה. **בוא וראה עד היכן פרצה טהרה בישראל.** פירשו בגמ' דבני מערבא כי זו המלה למדנוה ממה שאמר הכתוב [בראשית ל] כי מעט אשר היה לך לפני ויפרץ לרוב, כלומר מרוב שמשמרין ישראל הטהרות ורוב שמזדהרין מליגע ומליקרב לדבר שגורם לטומאה.